

STORTINGET

Innst. 217 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:110 S (2025–2026)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag frå stortingsrepresentantane Maren Grøthe og Erling Sande om regelstyring av momskompensasjonsordninga for frivillige organisasjonar

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringa leggje fram forslag om å regelstyre momskompensasjonsordninga for frivillige organisasjonar innan framlegginga av statsbudsjettet for 2027.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen inviterte til skriftlig høring i saken med frist 6. mars 2026, og mottok 163 høringsuttalelser.

Representantforslaget har vært forelagt Kultur- og likestillingsdepartementet til vurdering. Brev av 6. mars 2026 fra statsråd Lubna Boby Jaffery er vedlagt innstillingen.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Hashim Abdi, lederen Bente Estil, og Benjamin Jakobsen, fra Fremskrittspartiet, Liv Gustavsén, Silje Hjemdal og Morgan Langfeldt, fra Høyre, Haagen Poppe og Tone Wilhelmsen Trøen, fra Sosialistisk Venstreparti, Mirell Høyer-Berntsen, fra Miljøpartiet De Grønne, Siren Julianne Jensen, og fra Kristelig Folkeparti, Jorunn Gleditsch Lossius, viser til at frivilligheten utgjør en viktig del av grunnmuren i norsk samfunnsliv og komiteen deler forslagsstillerens engasjement for å tilrettelegge for de tusenvis av lag og foreninger som bygger fellesskap, kultur, beredskap og tillit i lokalsamfunn rundt i hele Norge.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne mener momskompensasjonsordningen er den viktigste generelle støtteordningen for frivillig sektor. Komiteen viser til at merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner er en rammestyrte tilskuddsordning der Stortinget hvert år fastsetter hvor mye penger som kan brukes. Regelverket sier at hvis rammen ikke er stor nok til full kompensasjon, skal alle søknader avkortes med samme prosent. Komiteen viser til at det i dag er om lag 25 000 organisasjoner som mottar kompensasjon fra ordninga.

Komiteen merker seg at statsråden mener at frivillig sektor ønsker en enkel og byråkratisk ordning uten regelendringer, og at statsråden derfor anbefaler å videreføre dagens modell. Komiteen viser til at statsråden i sitt svarbrev til Stortinget peker på at et alternativ kan være en rettslig forankret ordning med overslagsbevilgning og tilhørende krav.

Komiteen viser til de mange skriftlige innspillene som er mottatt i saken. Det går fram at frivillige organisasjoner på tvers av felt og størrelse løfter fram betydningen av momskompensasjonsordningen som et viktig og enkelt virkemiddel for aktivitet i hele landet. Komiteen merker seg også at flere organisasjoner legger vekt på at ordningen fortsatt bør være lite byråkratisk og tilgjengelig for både små og store aktører.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at frivilligheten skaper sterkere fellesskap og gode lokalsamfunn. 61 pst. av befolkningen gjorde frivillig arbeid i 2024. Den frivillige innsatsen utgjorde 142 000 årsverk i 2020 og verdien av arbeidet i 2023 var hele 107 mrd. kroner. Dette ifølge Statistisk sentralbyrå.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til representantforslaget om å regelstyre momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner, og merker seg at høringsinnspillene viser en samlet og tydelig støtte fra hele frivillig sektor til en mer forutsigbar modell.

Disse medlemmer vil understreke at momskompensasjonsordningen er den viktigste generelle støtteordningen for frivilligheten, og et uttrykk for prinsippet om at frivillig innsats ikke skal avgiftsbelegges. Likevel har ordningen vært sårbar for sen saldering og mulig avkortning, noe som skaper usikkerhet og binder midler unødvendig lenge – særlig for små organisasjoner.

Disse medlemmer registrerer at Arbeiderpartiet har lovet å fullfinansiere momskompensasjonen så lenge partiet sitter i regjering. Når det allerede er bred politisk enighet om full kompensasjon i praksis, mener disse medlemmer at det både er naturlig og ryddig å gjøre ordningen regelstyrt. Det vil sikre frivilligheten en varig garanti, uavhengig av framtidige budsjettforhandlinger eller politiske skifter.

Disse medlemmer mener videre at en regelstyring ikke skal innebære endringer i søknadsgrunnlaget. Full kompensasjon etter gjeldende forskrift, og både forenklet og dokumentert modell, må ligge fast. Regelstyring handler om forutsigbar finansiering.

På denne bakgrunn støtter disse medlemmer representantforslaget.

Et annet flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om å regelstyre finansieringen av momskompensasjonsord-

ningen for frivillige organisasjoner innen framleggningen av statsbudsjettet for 2027.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at momskompensasjonsordningen fortsatt gir 100 prosent kompensasjon for frivillige organisasjoners merverdiavgiftskostnader, basert på gjeldende forskrift, og at ordningen ikke kan avkortes.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner har som formål å fremme frivillig aktivitet. Disse medlemmer mener dette er det viktigste tiltaket for at frivillige organisasjoner skal kunne skape arenaer og aktivitet for barn og unge i hele landet. Momskompensasjon dreier seg om at frivillige organisasjoner får tilbakebetalt momsen de har betalt inn i løpet av året. Dette for å kompensere for merverdiavgift som frivilligheten pådrar seg i den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten. I 2026 er bevilgningen på 3 079 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til at det var Arbeiderpartiet som tok initiativet til å innføre ordningen fra og med 2010. Ettersom ordningen er rammestyrte, var det i mange år avkortning i bevilgningene. I snitt var avkortningen 19 pst. under regjeringen Solberg. Det var Arbeiderparti- og Senterparti-regjeringen som for første gang sørget for full kompensasjon i 2021, og siden den gang har dette blitt prioritert hvert år.

Disse medlemmer viser til at ordningen siden regjeringen Solbergs siste budsjettforslag har blitt styrket med 1,3 mrd. kroner, og at omlag 25 000 organisasjoner i dag mottar kompensasjon gjennom ordningen.

Disse medlemmer viser til at ordningen baseres på antall søknader, og aktivitetsnivå og bevilgningene til momskompensasjonsordningen har vært økende, etter en naturlig nedgang under pandemien:

- 2 440 mill. kroner i saldert budsjett 2024
- 2 650 mill. kroner i budsjett 2025, og 2 925 mill. kroner i saldert budsjett.
- 3 079 mill. kroner i budsjett 2026

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Høyre understreker at ordningen bevisst er innrettet som enkel og ubyråkratisk, basert på innrapporterte regnskapstall, uten krav til rapportering av bruken av midlene. Det finnes to modeller for beregning av kompensasjon: en forenklet beregningsmodell og en dokumentert modell som gir kompensasjon for faktiske mva.-kostnader. Kompensasjonen baseres på organisasjonenes driftskostnader fra foregående år. Disse medlemmer poengterer at momskompensasjonsordningen til frivillige organisasjoner er utviklet som en rammestyrte ordning med tilhørende regelverk. Den er ikke utviklet med tanke på regelstyring.

Disse medlemmer påpeker at de økonomiske konsekvenser av en regelstyrt ordning er usikre. Det må avklares hvilke administrative kostnader regelverksutvikling og eventuelle nye krav vil medføre, eller hvordan endringer vil påvirke antall mottakere. Det må derfor legges til grunn at ansvarlig departement kommer tilbake med nærmere vurderinger av økonomiske og administrative konsekvenser, og at finansieringen må håndteres innenfor de ordinære budsjettprosessene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at en overgang til en regelstyrt ordning bør ta utgangspunkt i en grundig gjennomgang av regelverket for å vurdere behov for kostnadskontroll. Dette vil hovedsakelig dreie seg om kontroll med hvem som omfattes av ordningene. En regelstyring vil øke presset på kontroll av ordningen, noe som vil være viktig for å sikre ordningens legitimitet og frivillighetens omdømme.

Antall mottakere under momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner kan på sikt komme opp i mer enn 35 000 organisasjoner, ettersom underledd og godkjente organisasjoner blir registrert i Frivillighetsregisteret, og nye organisasjoner kommer til. Det kan da bli behov for å klargjøre hvem det er som skal komme inn under ordningen. I en slik overgang kan det være naturlig å sikre at særlig større organisasjoner kompenseres for faktiske merverdiavgiftskostnader.

Disse medlemmer viser til at den siste større gjennomgangen av beregningsmodellen ble gjort i 2015. Dette tilsier at det nå er riktig å gjennomføre en ny helhetlig vurdering. Disse medlemmer mener at dette må gjøres i tett dialog med idretten og frivilligheten, for å sikre at ordningen treffer behovene på en god måte.

Disse medlemmer viser til den regjeringsutnevnte skattekommisjonen som ble oppnevnt av Kongen i statsråd 19. desember 2025 for å gi anbefalinger til en helhetlig skattereform som skal vurdere balansen mellom ulike skatter og avgifter. Disse medlemmer viser til at eventuelle endringer i regelverket for merverdiavgifter kan ha påvirkninger for momskompensasjonsordningen for frivilligheten.

Disse medlemmer ser at trygge og gode møteplasser i lokalsamfunnene er særlig viktige når verden rundt blir mer og mer uforutsigbar. Det forsterker behovet for en mer robust og forutsigbar ordning.

Disse medlemmer viser til at Frivillighet Norge og Norges idrettsforbund deltok i utvalget som la grunnlaget for momskompensasjonsordningen i 2009. Det er naturlig at disse også er med i et nytt utviklingsarbeid på vei mot en regelstyrt momskompensasjonsordning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå ordningen med momskompensasjon for frivilligheten med sikte på å innføre en full regelstyrt ordning. Gjennomgangen må belyse nødvendige endringer. Idretten og frivilligheten må involveres i arbeidet. Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet understreker at frivilligheten er en bærebjelke i det norske samfunnet, og at forutsigbare og enkle rammevilkår er viktig for å sikre aktivitet og engasjement over hele landet.

Disse medlemmer viser til at dagens ordning må forhandles om ved statsbudsjettet, og at dette skaper uforutsigbarhet for organisasjonene. Etter disse medlemmers syn er dette en svakhet ved ordningen.

Disse medlemmer vil særlig fremheve at et klart flertall av partiene på Stortinget allerede har forpliktet seg til en regelstyrt ordning gjennom sine parti-programmer. Med unntak av Høyre har samtlige partier formulert tydelig støtte til regelstyring:

- Arbeiderpartiet: «sørge for full og regelstyrt momskompensasjon på varer og tjenester for frivillige organisasjoner» (Arbeiderpartiets partiprogram (2025–2029), s. 134)
- Sosialistisk Venstreparti: «[...] innføre fullt, regelstyrt momsfritak for frivillige organisasjoner» (Sosialistisk Venstrepartis arbeidsprogram (2025–2029), s. 81)
- Senterpartiet: «Sikre full, forutsigbar og regelstyrt momskompensasjon til frivillig sektor.» (Senterpartiets prinsipp- og handlingsprogram (2025–2029), s. 89)
- Rødt: «Opprette en regelstyrt og forutsigbar momskompensasjon for idrettslag og andre frivillige organisasjoner.» (Rødts arbeidsprogram 2025–2029, s. 103)
- Miljøpartiet De Grønne: «Innføre en regelstyrt MVA-kompensasjon for frivillige organisasjoner [...]» (Arbeidsprogram for MDG 2025–2029, s. 82)
- Kristelig Folkeparti: «Omgjøre ordningen med momskompensasjon for frivillige organisasjoner til en regelstyrt ordning med full kompensasjon» (Krf's partiprogram (2025–2029), s. 55)
- Venstre: «Sikre full momskompensasjon til idrett og frivillighet gjennom en regelstyrt ordning.» (Venstres partiprogram (2025–2029), s. 102)

Disse medlemmer mener dette tydeliggjør at det foreligger et bredt politisk flertall for å regelstyre ordningen. For disse medlemmer fremstår det derfor som en smal sak for Stortinget å følge opp partienes egne programforpliktelser og levere på frivillighetens behov for forutsigbarhet.

Disse medlemmer viser videre til at Fremskrittspartiet over lang tid har vært en pådriver for en slik omlegging, blant annet gjennom skriftlige spørsmål til statsråden, eksempelvis Dokument nr. 15:1111 (2025–2026) og Dokument nr. 15:2327 (2023–2024).

Disse medlemmer viser også til at Fremskrittspartiet i behandlingen av statsbudsjettet for 2026 foreslo å gjøre ordningen rettighetsfestet og mer lik ordningen for næringslivet med jevnlig utbetaling gjennom året, med sikte på ikrafttredelse i 2027, jf. Innst. 14 S (2025–2026). Forslaget fikk da kun tilslutning fra Fremskrittspartiet og Venstre i Stortinget.

Disse medlemmer mener at tiden nå er overmoden for handling, og håper partiene holder sine program- og valgløfter.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at frivillig sektor er en helt avgjørende bærebjelke i det norske samfunnet. Disse medlemmer ønsker en ordning som sikrer full momskompensasjon for frivilligheten, men tar ikke til orde for en regelstyrt ordning. Disse medlemmer er opptatt av å støtte idrettens nasjonale strategi for idrettsanlegg, som inkluderer både nasjonalanlegg, breddeanlegg og fleridrettsanlegg, og gi fylkene et større oppdrag med å prioritere lokaliseringen av kostnadskrevenne anlegg.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er videre opptatt av å ha en forutsigbar momskompensasjon for nye idrettsanlegg, vurdere ordninger for å utbetale tilsagnsmidler tidligere, og forenkle regelverket for anlegg som investeres og/eller driftes i kombinasjon av offentlige og private aktører. Disse medlemmer mener søknads- og rapporteringsrutiner må forenkles for frivilligheten og at det må være større forutsigbarhet gjennom flerårige tilskudd. Disse medlemmer mener det er viktig å sørge for at økonomi ikke er et hinder for at barn kan delta i fritidsaktiviteter.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres satsing i sitt alternative statsbudsjett for 2026 på 25 mill. kroner for å sikre at 30 000 barn kan få mulighet til å delta i en fritidsaktivitet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at frivilligheten spiller en enormt viktig rolle i samfunnet. Ikke bare sørger den for at viktige oppgaver blir løst, frivilligheten sørger også for å skape fellesskap og tilhørighet. Derfor er det også helt på sin plass at frivilligheten får en kompensasjon for mva. den betaler på varer og tjenester, i likhet med kommersielle aktører som heller ikke betaler mva. på sine innkjøp. Slik blir innkjøp av redningsutstyret for den frivillige aktøren verken dyre eller billigere enn innkjøp av redningsutstyr for den

kommersielle aktøren. Dessverre er denne ordningen heftet med en uforutsigbarhet for de frivillige aktørene som den kommersielle aktøren ikke trenger å bekymre seg for.

Så lenge ordningen med momskompensasjon for frivilligheten ikke er regelstyrt, og aktørene ikke vet før utgangen av året hvor mye de vil få, er ordningen uforutsigbar. Næringslivet er på sin side sikret en forutsigbar momsrefusjon på innkjøp. Frivilligheten trenger samme forutsigbarhet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at for årene 2021, 2022 og 2023 sikret et stortingsflertall bestående av Sosialistisk Venstreparti og regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet full momskompensasjon for organisasjonene gjennom nysalderingen på høsten. Det er bra, og det har betydd mye. Men uten regelstyring er det opp til enhver sittende regjering å gjøre dette eller å la være. I praksis har dette medført at staten har gratis rentefrie lån hos frivilligheten, mens organisasjonene taper renteinntekter på sine midler.

Disse medlemmer viser videre til Dokument 8:55 S (2023–2024) og Innst. 219 S (2023–2024), hvor Sosialistisk Venstreparti fremmet et representantforslag om regelstyring av momskompensasjon for frivilligheten. Senterpartiet støttet ikke forslaget da, men det er gledelig å se at Senterpartiet nå har snudd i dette spørsmålet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ønsker å understøtte frivilligheten gjennom gode, brede og ubyråkratiske finansieringsordninger. Disse medlemmer mener støtte til frivillige organisasjoner i størst mulig grad skal gis som ubundne midler. Disse medlemmer viser til at momskompensasjonsordningen er den viktigste ordningen for å styrke frivilligheten, og at ordningen treffer bredt i hele landet. Videre viser disse medlemmer til nær unison støtte i høringsinnspillene til regelstyrt momskompensasjonsordning. Disse medlemmer merker seg at et gjennomgående krav er at regelstyring ikke må føre til innsnevring av ordningen.

Disse medlemmer mener at regelstyrt finansiering av momskompensasjonsordningen skal sikre at ordningen dekker 100 pst. kompensasjon for de frivillige organisasjonene sine momsutgifter, basert på gjeldende forskrift. Innføring av regelstyrt finansiering skal ikke endre på organisasjonenes søknadsgrunnlag.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti understreker at momskompensasjonen er en av få kilder til frie midler i frivillig sektor, og at slike midler er avgjørende for drift, utvikling og innovasjon. Når organisasjonene vet at mva. refunderes krone for krone,

kan de planlegge langsiktig og bruke ressursene der behovene er størst.

Dette medlem viser til høringsinnspillet fra Frivillighet Norge: [utdrag]

«Frivilligheten i Norge betaler hvert år nesten 3 milliarder i moms, på alt fra fotballer og redningsskøyter, til vaffeljern og opplæring. Selv om staten har til hensikt å betale momsen tilbake gjennom momskompensasjonsordningen, er det ingen garanti siden de bevilges over statsbudsjettet år for år. Midlene er dermed politisk sårbare, og organisasjonene vet ikke sikkert om de får pengene tilbake, eventuelt hvor mye de får.

Hvert år siden 2021 har Stortinget måttet saldere budsjettet sent i desember for å oppnå full momskompensasjon. Uten dette ville organisasjonene fått avkortet momskompensasjonen sin. Dette er uforutsigbart for organisasjonene, de får midlene opptil to år etter at de er benyttet og det er aldri sikkert at neste budsjettperiode vil gi full kompensasjon.

Sammenlignet med næringslivets momsfradrag så er dette veldig mye mindre forutsigbart og vanskelig å planlegge etter. Det gjør at frivillige organisasjoner ikke tør å investere i nødvendig utstyr og tjenester. Dette hemmer vekst, skaper usikkerhet og begrenser den enorme verdien frivilligheten gir til samfunnet vårt.»

Dette medlem vil minne Arbeiderpartiets medlemmer på at de i eget partiprogram har som mål å innføre en regelstyrt momskompensasjonsordning, og oppfordrer derfor til å sikre dette nå, etter at det ikke ble innført i forbindelse med revideringen av forskriften i 2025.

Dette medlem viser til at samtidig som Norge ruster opp det militære forsvaret, må en også sikre robuste rammebetingelser for frivillig sektor som et fundament for demokratisk beredskap. Forutsigbarhet og ansvarlige finansieringsmodeller er avgjørende for at organisasjonene kan opprettholde og utvikle sitt viktige arbeid. Dette medlem viser til at når utbetalinger til momskompensasjon har økt de siste årene, skyldes dette i stor grad økt aktivitet i de frivillige organisasjonene. Dette er positivt for samfunnet og helt i tråd med momskompensasjonsordningens formål.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkepartis ønsker å fjerne «moms på dugnad» ved å omgjøre ordningen med momskompensasjon for frivillige organisasjoner til en regelstyrt ordning med full kompensasjon.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjennomgå ordningen med momskompensasjon for frivilligheten med sikte på å innføre en full, regelstyrt ordning. Gjennomgangen må belyse nødvendige endringer. Idretten og frivilligheten må involveres i arbeidet. Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råar Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om å regelstyre finansieringen av momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner innen framleggningen av statsbudsjettet for 2027.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at momskompensasjonsordningen fortsatt gir 100 prosent kompensasjon for frivillige organisasjoners merverdiavgiftskostnader, basert på gjeldende forskrift, og at ordningen ikke kan avkortes.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 21. april 2026

Bente Estil

leder

Jorunn Gleditsch Lossius

ordfører

DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget - Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/998

6. mars 2026

Svar på spørsmål om vurdering av representantforslag 8:110 S (2025-2026)

Eg viser til representantforslaget frå stortingsrepresentantane Maren Grøthe og Erling Sande om regelstyring av momskompensasjonsordninga for frivillige organisasjonar - Dokument 8:110 S (2025-2026). Representantane har fremja følgjande forslag:

Stortinget ber regjeringa leggje fram forslag om å regelstyre momskompensasjonsordninga for frivillige organisasjonar innan framlegginga av statsbudsjettet for 2027.

Under følgjer merknader til forslaget:

Meirverdiavgiftskompensasjonsordninga for frivillige organisasjonar er ei rammestyrt ordning der Stortinget årleg fastset løyvingsramma. Forvaltninga må halde aktiviteten innanfor denne ramma, og eventuelle meirbehov krev ny politisk avgjerd. Rammestyrt gir god budsjettkontroll, men avgrensa fleksibilitet dersom behovet endrar seg. Slik styring blir ofte brukt i tilskotsordningar, driftsløyvingar og prosjekt.

Regelstyring kan i denne samanhengen bety to ting: å sikre at ordninga er regelfesta i lov eller forskrift, eller at det blir lagt inn «overslagsløyving» i ordninga. Meirverdiavgiftskompensasjonsordninga for frivillige organisasjonar er regulert i forskrift [forskrift/2025-12-18-2719](#) til gjennomføring av Stortingets budsjettvedtak. Det går fram av regelverket at dersom Stortingets løyving for det enkelte året ikkje rekk til full kompensasjon, vil den prosentvise avkortinga vere lik for alle innvilga søknader. Sidan vi tiltrådde har vi som einaste regjering søruga for full kompensasjon kvart einaste år. Totalt er ordninga auka med 1,3 milliardar kroner samanlikna med Solberg-regjeringa sitt siste budsjettforslag.

Ei overslagsløyving er ein type løyving der Stortinget gir eit anslag for utgifter, men utan å fastsetje ei øvre utgiftsramme. Staten dekkjer dei faktiske utgiftene som oppstår, uavhengig av anslaget i budsjettet. Slike løyvingar blir brukt for å handtere statens lovpålagde forpliktingar som ikkje kan avgrensast gjennom ordinær budsjett disponering. Når enkeltpersonar har ein lovbestemt rett til ei yting, må staten betale ut ytinga dersom vilkåra er oppfylte. Døme på overslagsløyvingar er ytingar frå folketrygda som alderspensjon, uførheit, sjukdom, foreldrepengar mv.

Overslagsløyvingar har konsekvensar for budsjettstyringa, då utbetalingane frå ordningane kan avvike vesentleg frå budsjettanslaga. Dette inneber at utgiftsnivået ikkje kan styrast gjennom ordinær budsjett praksis. I slike ordningar stilles det difor høge krav til prognoser for å kunne føreseie volumendringar og kostnadsdrivarar, sidan risikoen for avvik mellom budsjett og faktisk utgift er vesentleg. God risikostyring er difor avgjerande for treffsikre anslag, tidleg varsling av avvik og føreseieleg styring.

I dag er det om lag 25 000 organisasjonar som mottek kompensasjon frå ordninga. Det blir ikkje stilt krav til rapportering på bruken av midlane, då ordninga skal vere enkel og ubyråkratisk. Ordninga er ikkje ei krone-for-krone-kompensasjon, men tek utgangspunkt i ein berekningsmodell basert på organisasjonane sine driftskostnader frå rekneskapet året før. Ved ein eventuell overgang til regelstyring i form av overslagsløyving, vil det bli nødvendig å sikre ein meir detaljert oversikt over dei faktiske mva-kostnadene i frivillig sektor. Dette kan vanskeleg gjerast utan å gjennomføre endringar i regelverket, både i form av krav til innsend dokumentasjon og justeringar i modell for berekning av kostnadene.

Frivillig sektor er oppteken av at ordninga framleis skal vere enkel og ubyråkratisk, samtidig som dei ikkje ønskjer regelendringar. Vurderinga er difor at det er betre å behalde dagens ordning slik ho er, og framleis sikre at Stortinget kan vurdere løyvingsnivået i dei årlege budsjetta. Målet er å sikre frivillige organisasjonar best moglege økonomiske rammevilkår. Full momskompensasjon er det viktigaste verkemiddelet for å oppnå dette. Alternativet er å rettsleg forankre ordninga med ein overslagsbevilgning med dei avgrensingane det vil gi for Stortinget, samtidig som det vil krevje større kontroll og meir dokumentasjonskrav for frivilligheita.

Med helsing frå

Lubna Jaffery

